**INFORMATIEVE RAAD 11 juni 2024**

Notulen van de vergadering

Voorzitter: mevrouw H. van ‘t Riet
Griffier: de heer W. van Zanen/mevrouw G.M. Kersten (plv.)

Tevens aanwezig: de heer T.A.C. de Bruijn (GL), mevrouw N. van Engelen (GL), mevrouw Y. Yildiz-Kaya (GL), de heer W. Advokaat (OD), de heer A.S. de Jong (OD), de heer H.J. Berkhout (D66), mevrouw S.E. Muijs (D66), de heer R. Poelwijk (D66), mevrouw O.U. Ramautarsing (D66), de heer H. Dijksman (VVD), de heer J.A. Jägers (VVD), mevrouw V.A. Voermans (VVD), de heer W.K. van Es (PvdA), de heer F.W. Geerts (PvdA), mevrouw S. Kuilman (PvdA), de heer E.S. den Heijer (OPD) en de heer M. Grishaver (OnPD)

Vanuit het college aanwezig: wethouder MA. Van den Berg

---

## 1. Opening en mededelingen door de voorzitter, vaststellen agenda

De voorzitter heet iedereen van harte welkom.

## 2. Partiële herziening Omgevingsvisie 2024 (wind- en zonne-energie) inclusief MER wind

De voorzitter deelt mee dat met dit voorstel het college aan de gemeenteraad vraagt om de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie formeel vast te leggen als projectgebieden in de Omgevingsvisie Diemen 2040. Het gaat om 4 projectgebieden voor windenergie die plaats bieden aan 4 windturbines van 145 m hoogte in en om het knooppunt Diemen. Voor zonne-energie gaat het om zonnevelden in de Spoordriehoek en in 3 lussen bij de Gooiseweg en zonnepanelen langs de snelwegen A1 en A9. Deze avond is nadrukkelijk bedoeld om de mening van de insprekers kenbaar te maken aan de raadsleden. Aanstaande donderdag praat de gemeenteraad met het college over het voorstel en zal de wethouder eventuele vragen beantwoorden. Als de insprekers van vanavond hun inspraak op papier willen delen, kunnen zij dat doen met de griffie en die zullen dan alsnog bij de stukken worden toegevoegd.

De heer Begeer woont met zijn gezin aan de rand van Diemen bij de Diemerscheg. In de afgelopen 2 jaar is hier gewerkt aan het creëren van een plas/drasgebied ter bescherming van de weidevogels. Dat is een miljoenenproject. Niet wordt begrepen waarom in dit vernieuwde kwetsbare gebied windmolens van 150 m hoog moeten worden gebouwd. Dat is kapitaalvernietiging. Naast natuurschade is er sprake van geluidsoverlast voor de lokale bewoners in Driemond en in Weesp. Een Europees advies voor de afstand tot een windmolen is 10 maal de tiphoogte, ongeveer 1,5 km. Deze gemeente zet ze echter op minder dan de helft van die afstand.
Dan zijn er de aantoonbare gezondheidsrisico’s als stress, slapeloosheid en hoofdpijn. Meerdere studies laten dat zien maar waarom moeten burgers de gemeente hierop wijzen? Toon eerst aan dat die risico’s er niet zijn. Dit is het voorzorgprincipe. Bij een beleidsmaatregel moeten de voorstanders de bewijslast leveren dat er geen schade zal zijn. Er is geen enkel draagvlak voor deze plannen want 86% van de inwoners van Driemond en 67% van de inwoners van Weesp zijn tegen deze plannen. Dit zijn ook de mensen die er het meeste last van hebben.

Er zijn alternatieven te zien op de website hetkanmetgemak.nl. De klimaatdoelen kunnen bereikt worden zonder extra wind op land. Windmolens op zee leveren de komende jaren veel meer stroom dan waar de overheid van uitgaat. Dat blijkt uit berekeningen van de windindustrie en van TNO.

VVD vraagt of mensen uit Driemond met de wethouder van Diemen hebben gesproken.

De heer Begeer meldt dat de dorpsraad dit heeft gedaan maar hij heeft het zelf nog niet gedaan. Spreker gaat wel een zienswijze indienen bij de gemeente Amsterdam omdat de windmolens van alle kanten komen.

De heer Poelwijk vraagt of er preventieve maatregelen zijn die de gemeente zelf zou kunnen nemen om het risico voor de gezondheid van mensen uit Driemond zo gering mogelijk te maken?

De heer Begeer geeft aan dat met een windmolen van 150 m hoog die continu draait en met de slagschaduw die daarmee gepaard gaat het heel lastig os om daar iets tegen te doen. Het is continu laagfrequent geluid. Mensen slapen daardoor niet en ze worden er continu aan blootgesteld. De windmolens komen op 600 m van zijn huis en het is heel lastig om daar iets preventief tegen te doen.

Mevrouw Hoenson verwelkomt haar buren van Driemond en stadsgebied Weesp. Vier windturbines van 145 m hoog. Huisartsen in bestaande windgebieden trekken op de website Windwiki en in de media aan de bel over de vele gezondheidsproblemen in hun praktijken als gevolg van windturbines. Angst, depressies, stress, slaap- en concentratieproblemen. Heeft het college geen boodschap aan de gevolgen voor haar buurgemeenten? Hij kiest immers bewust voor het plaatsen van windturbines in natuur- en recreatiegebieden aan de uiterste randen van de gemeente. Met name bewoners in de buurgemeenten Amsterdam, in het bijzonder stadsgebied Weesp inclusief Driemond en de 2 volkstuinverenigingen Linnaeus en Frankendael zullen overlast van de windturbines ondervinden.
Er zijn andere oplossingen van deskundigen die door de gemeente worden ingehuurd of uit de jarenlange pleidooien van particulieren en verenigingen die zich in de materie moesten verdiepen zonder geldelijke middelen. De gemeente duidt het draagvlak als de voorstanders die zonder enige mate van overlast veilig in het centrum van Diemen wonen. Daarom zet wethouder Van den Berg alles op alles om dit windplan erdoor te drukken maar hij zadelt de bewoners van Driemond en Weesp op met de nadelige gevolgen van de windturbines. Windturbines waarvan Diemen de lusten heeft en anderen de lasten mogen dragen. De gemeenteraad mag de wethouder niet volgen in zijn ambitie om duurzaamheid te laten prevaleren boven gezondheid.

D66 vraagt of het mevrouw Hoenson gaat om het aantal windturbines dat geplaatst wordt of überhaupt om het plaatsen van windturbines in deze zoekgebieden.

Mevrouw Hoenson stelt dat het hele gebied Zuidoost voor de plannen van Amsterdam en Diemen niet geschikt is om daar windturbines te plaatsen. Waarom worden de windturbines precies geplaatst aan de rand waardoor de eigen inwoners geen last hebben en bewoners van andere gemeenten des te meer last hebben? De voormalige gemeente Weesp heeft er indertijd bewust voor gekozen om geen windturbines in haar gemeente te plaatsen vanwege de gezondheidsrisico’s en het gebrek aan draagvlak. Enerzijds is spreker tegen het gehele plan maar vooral tegen de locaties C en D want daar gaan de bewoners in Driemond en Weesp het meeste last van ondervinden.

Ons Diemen vraagt aan mevrouw Hoenson en de heer Begeer om hun bijdrage aan de griffie te sturen.

De heer Kuiken is inwoner van Diemen Centrum. Hij heeft overlast van snelwegen, vliegtuigen, de bus die door de straat rijdt, autolichten die naar binnen schijnen, fatbikes enzovoort. Nederland is een vol land en daarom zit men elkaar wel eens in de weg. Is dat erger dan dorpen die wegspoelen, de slechte luchtkwaliteit in Nederland, verlies van biodiversiteit? Is een klein beetje inschikken zo erg als we daarmee de mensheid kunnen redden? Diemen wil energieneutraal zijn in 2040. De gemeente wil geen biomassa en dan blijven zon en wind zo beetje over. Er kan wel worden gezegd dat er maar zonnepanelen moeten worden gelegd op de Veluwe en windmolens neerzetten in de Noordzee maar dat is afschuiven van verantwoordelijkheid. Alle gemeenten in Nederland hebben een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van Nederland en het voorkomen van klimaatproblemen. Er wordt al 15 jaar gesproken over windturbines in Diemen en onderzoek wijst uit dat het kan. Het is ook helemaal niet schadelijk voor mensen. Het geeft overlast maar iedereen in Nederland ervaart overlast van iets. Is dat kleine beetje overlast erbij niet het redden van de mensheid waard? In Nederland is 15% van de energiebehoefte duurzaam. Daarvan is 6% biomassa, 6% zonne-energie en 4% windenergie. Er moet dus heel snel nog veel gedaan worden want Diemen wil geen biomassa.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt hoe de heer Kuiken staat tegenover kernenergie als schone en duurzame oplossing.

De heer Kuiken wijst erop dat kernenergie heel erg duur is en dat het realiseren ervan lang duurt. Dus de komende 10-15 jaar is kernenergie geen oplossing. Daarnaast komt uranium uit landen waar Nederland liever geen zaken mee doet. Daarnaast is er nog steeds het afvalprobleem. De gasbel in Groningen met CO2 vullen of kernafval onder de grond stoppen is ook geen goede oplossing want het zou wel eens open kunnen gaan. Kernenergie is een schone energie maar het bouwen van een kerncentrale kost heel veel beton en dus heel veel CO2 en energie. Het is dus niet de ideale oplossing.

VVD vraagt of het niet een beter idee is om bijvoorbeeld 3 grote windturbines in zee te bouwen, ook gezien de gezondheidsklachten die sommige inwoners in Driemond, Weesp en Diemen hebben.

De heer Kuiken merkt op dat er een onderzoek is geweest door de heer De Laat van de Universiteit Leiden dat mensen ziek worden van windturbines maar dat heeft die terug moeten trekken omdat dit niet bewezen kon worden. Nederland plaatst al heel veel windturbines op zee maar vissers vinden het een drama wat er nu op zee gebeurt omdat zij ook een verandering zien die zij niet willen. De zee wordt verder gebruikt voor het verbranden van afval. Dat kan dat niet meer en ook oefeningen van de marine. De zee wordt gebruikt voor het vervoer van veel materialen en dat wordt dan een stuk moeilijker. De beroepsvaart klaagt nu al dat ze windturbines moeten ontwijken en er wordt al heel wat in zee aan windturbines gebouwd maar ook dat is niet genoeg. Er moet meer.

VVD zegt dat op het moment dat er windmolens komen daar geen woningen kunnen worden gebouwd maar is windmolens van 250 m op zee niet een betere oplossing?

De heer Kuiken vindt dat een betere oplossing omdat een hogere windmolen meer wind vangt maar op zee worden al windturbines gebouwd met wieken waarvan een deel net zo

lang is als de windmolens die in Diemen gebouwd gaan worden. Diemen wil energieneutraal zijn in 2040 en kan dan niet zeggen van die windturbines moeten maar ergens anders worden neergezet. Als alle gemeenten dat zeggen moet de zee helemaal worden vol gebouwd en dat kan niet.

Ons Diemen vraagt of de heer Kuiken op de hoogte is van een website die zijn voorganger noemde voor alternatieven voor windmolens.

De heer Kuiken volgt al het nieuws op het gebied van duurzaamheid al 40 jaar. Er zijn alternatieven maar de meeste alternatieven komen erop neer van zullen we ze maar op zee zetten. Dat is ook een oplossing maar niet de enige en niet de makkelijkste oplossing want ook daar heb je met problemen te maken. Wind en zon zijn nodig omdat die op dit moment de goedkoopste manier zijn om duurzame energie op te wekken.

Ons Diemen merkt op dat er nu ook sprake is van negatieve elektriciteitsprijzen. Daar valt toch winst uit te halen?

De heer Kuiken zegt dat er onderzoek wordt gedaan naar het realiseren van waterstofopslag en zeezout. Op een zonnige zondagmiddag is er over het algemeen te veel productie van elektriciteit en dan krijg je negatieve prijzen. Dat is makkelijk op te lossen door die energie tijdelijk op te slaan. Thuisaccu's is niet de beste methode. Beter is het om het op te slaan in waterstof. Er wordt al gekeken naar waterstoffabrieken op zee bij de grote windparken om als er te veel productie is die tijdelijk op te slaan in waterstof. Het produceren van waterstof kost echter heel veel energie waardoor je uiteindelijk 50% van de duurzame energie die je opwekt tegelijk weer weggooit.

Ons Diemen geeft aan dat er sprake is van 30% verlies maar 70% winst door de negatieve prijzen.

De heer Petri spreekt namens de Bestuurscommissie Weesp en Driemond, de Lokale Partij en ook namens D66 Weesp, PvdA Weesp, VVD Weesp en CDA Weesp. De MER is niet goed opgezet en daarvoor is een zienswijze ingediend. Het college zegt over bepaalde bezwaren dat dat niet relevant is en dat dit pas aan de orde komt bij de afweging. Die gaat de raad maken op 27 juni aanstaande.
Vanaf het begin was het voor alle gemeenten duidelijk in het kader van de RES dat dit met z'n allen moet worden gedaan en dat het draagvlak voor de transitie in stand moet blijven en zelfs versterkt moet worden. Het Rijk zei dat gemeenten het beste weten wat lokaal mogelijk is en wat er democratisch mogelijk is en dat de gemeenten moeten nadenken over wat ze kunnen bijdragen. Al die gemeenteraden zochten echter de uiterste grenzen van de gemeente op, zover mogelijk van de eigen kiezers en Diemen is daar een extreem voorbeeld van. Omwonenden hebben zorgen en bezwaren en dat zijn niet de kiezers van de gemeenteraad van Diemen maar ze doen wel een beroep op de gemeenteraad. Het is bekend wat de inwoners van Weesp en Driemond ervan vinden. Ze hebben petities opgesteld en zienswijzen ingediend. Vorige week heeft 85% van de kiezers in Driemond en 70% in Weesp nee gezegd tegen het gemeentelijke plan dat windmolens mogelijk maakt in de Amsterdamse natuur. De gemeenteraad van de voormalige gemeente Weesp heeft gezegd geen windmolens binnen 1000 m van huizen en het is ook bekend wat de bestuurscommissie ervan vindt. Ook is bekend wat de ontwikkelaar van de wijk Weespersluis ervan vindt. Deze windmolens zullen niet rendabel zijn en ze staan op de verkeerde plek en dat staat in de financiële notitie van Pondera. Het is bekend dat er heftige gezondheidsklachten optreden nabij windparken. Dat erkent het huidige kabinet en dat is in

gebieden waar veel minder mensen wonen, in Drenthe, Groningen en Gelderland. Wat voor overlast zal er dan ontstaan in de Metropoolregio Amsterdam? Bij die windparken op het platteland zijn ook MER-rapporten opgesteld en daar stond ook dat het allemaal best kon maar daar bleek de werkelijkheid anders.
Locatie B is een loos stukje tussen snelwegen en spoorbanen en dat is hoe het bedoeld was. Locatie A is problematischer want dat is praktisch in het Diemerbos. De locaties C en D zijn het leefgebied van inwoners. De raad moet op 27 juni gaan voor een redelijke gematigde oplossing en niet voor confrontatie en polarisering. Maak een amendement en schrap locatie C en D uit de omgevingsvisie. Ga gerust verder met locatie B en als de wethouder het Diemerbos niet meer zo belangrijk vindt ook met locatie A.

VVD vraagt of de heer Petri het een goed idee vindt dat de raad een besluit neemt over die windmolens omdat ze 150 m hoog worden en in de stukken staat dat ze eigenlijk helemaal niet rendabel zijn.

De heer Petri zegt dat het gaat om het eigen geld van de gemeente maar kijk of dit acceptabel is en een goed idee vanuit het algemeen belang van de mensen wiens leefgebied het is.

De voorzitter wijst erop dat nergens staat dat de gemeente hier windmolens gaat bouwen. Het besluit gaat erover dat van de zoekgebieden projectgebieden worden gemaakt en dat betekent dat als er initiatiefnemers komen deze ondersteund worden door de gemeente in de processen maar er zijn geen plannen dat de gemeente daar zelf windmolens gaat bouwen.

De heer Petri was niet op de hoogte van de subsidieregelingen die er binnen de gemeente bestaan.

De voorzitter wijst er nogmaals op dat het gaat om het planologisch mogelijk maken maar er staat niet dat de gemeente zelf met initiatieven komt.

Ons Diemen leest in de stukken dat er gecommuniceerd is met de buurgemeenten. Is er met de Bestuurscommissie Weesp overleg geweest over deze opstelling?

De heer Petri geeft aan dat de bewoners in theorie worden vertegenwoordigd door het college van de gemeente Amsterdam. Diverse malen is bij het college van Amsterdam gevraagd om namens de bestuurscommissie bezwaren in te dienen bij het college van Diemen maar daar is steeds een botte weigering van het college van Amsterdam op gekregen. In 2022 klopten de kaarten niet van de nieuwbouwwijk Weespersluis en toen is gevraagd aan het college van Amsterdam om dit aan te kaarten bij het college van Diemen maar zelfs dat wilde de gemeente Amsterdam niet doen.

Ons Diemen begrijpt dat er dus geen gesprekken met de bestuurscommissie zijn geweest.

De heer Petri zegt dat de bestuurscommissie diverse keren heeft gevraagd aan de gemeente Amsterdam om haar te vertegenwoordigen bij de gemeente Diemen maar het college van Amsterdam heeft steeds geantwoord dat zij heel tevreden is over de plannen van de gemeente Diemen en dat ze ook niet bezwaren wilde indienen en erbij zeggen dat het van Weesp was. Zij wilde niet de bezwaren van de bestuurscommissie neerleggen bij het college van Diemen en dat was heel teleurstellend.

D66 gaat ervan uit dat de bestuurscommissie van Weesp recent op bezoek is geweest bij het college van Diemen.

De heer Petri meldt dat het dagelijks bestuur inderdaad op bezoek is geweest bij het college van Diemen en bij dat werkbezoek is er ongetwijfeld over windmolens gepraat.

PvdA vraagt of de wethouder van Amsterdam ook niet via een lid van het dagelijks bestuur van Weesp heeft gevraagd om in gesprek te gaan met de bestuurscommissie hierover.

De heer Petri neemt het college van Amsterdam niet kwalijk dat zij niet met de bestuurscommissie in gesprek gaat over plannen van de gemeente Diemen maar het was wel goed geweest als zij in gesprek was gegaan met het college van Diemen.

Mevrouw Faber memoreert in januari een zienswijze te hebben ingediend maar met de antwoorden daarop en de visualisaties zijn de zorgen alleen maar groter geworden. Vanuit Diemen Noord zijn er zelfs 3 enorme windturbines te zien. Per se zelfvoorzienend te willen zijn betekent dat de gezondheid van veel inwoners van Diemen op het spel wordt gezet en ook van Weesp een andere gemeenten. Mogelijke geluidsoverlast en laagfrequent geluid en de laatste stukjes mooie natuur en recreatiegebied worden weggenomen. De beleving daarvan zal totaal veranderen met 4 gigantische constant draaiende windturbines. Het college van burgemeester en wethouders ziet het belang van natuur en recreatiegebieden in Diemen onvoldoende terwijl er hier al sprake is van veel luchtverkeer, autoverkeer, treinverkeer en dichte bebouwing. De Diemerpolder met de Diem en het aangrenzende Amsterdam-Rijnkanaal zijn ontzettend mooi maar het karakter van het gebied zal totaal veranderen hierdoor. Dat geldt ook voor andere gebieden zoals het Diemerbos.
De meest kwetsbare inwoners van Zuidoost worden door de plannen in de steek gelaten door vooral linkse partijen. Er blijft weinig rustig natuurgebied in Diemen meer over als de plannen doorgaan. De gezondheid en het welzijn van de inwoners in Diemen zal in gevaar komen vanwege het gebrek dat dan zal ontstaan aan rustige natuur- en recreatiegebieden en mogelijke geluidsoverlast. Het zal allemaal wel binnen de normen vallen maar dat wil niet zeggen dat er geen geluidsoverlast zal zijn. Voor de energietransitie moeten andere oplossingen worden gezocht zoals meer zonnepanelen op daken en meer energie daaruit opslaan.

GroenLinks merkt op dat er in de documenten veel details staan over de geluidsbelasting en slagschaduw. Wat heeft mevrouw Faber nodig om wel of niet te geloven wat die “schade” zal zijn behalve de details die al gegeven zijn?

Mevrouw Faber heeft het gevoel dat er geen garantie zal zijn dat er geen geluidsoverlast zal zijn. Er worden veel verhalen gehoord uit de rest van Nederland dat mensen veel last hebben van laagfrequent geluid en dat soms bezwaren van bewoners worden genegeerd.

VVD vraagt waar mevrouw Faber aan denkt bij alternatieven voor de energietransitie.

Mevrouw Faber denkt aan meer zonnepanelen op daken en daaruit meer energie opslaan. Windenergie op zee is een betere oplossing maar daar kleven ook milieubezwaren aan. Daarnaast is minder energieverbruik heel belangrijk want veel mensen schaffen airco’s aan en dat is in Nederland niet nodig.

De heer Burgers spreekt namens de Stichting Vrienden van het Diemerbos. Inmiddels zijn al 3 zienswijzen naar de gemeente gezonden. Het klimaatprobleem is het grootste probleem

voor de toekomst en de stichting is daarom ook zeer tevreden met het zorgvuldige proces dat de gemeente Diemen volgt bij het bepalen waar windmolens kunnen komen en onder welke voorwaarden. Rijk, provincies en gemeenten hebben een belangrijke rol bij de aanpak van het klimaatprobleem en dat hangt allemaal met elkaar samen maar de afstemming hierin wordt een beetje gemist. Het is ook complex door de raakvlakken met natuur, milieu, biodiversiteit, economie enzovoort. Windmolens hebben veel impact op het woongenot voor de mensen die er omheen wonen wat betreft gezondheid en beleving. Zon en wind zijn wat de stichting betreft niet de eerste optie. Je moet beginnen met energie-efficiëntie en dan gaat het om isolatie, compact bouwen, het particulier vervoer vervangen door openbaar vervoer en het terugdringen van industriële klimaatgassen waaronder het gas dat wordt uitgestoten door de veeteelt.
Luchtvaart is de grootste uitstoter van CO2 en dat wordt toegestaan zonder enige CO2-beperking. Ook heeft te maken met de luchtvaart de tiphoogte die voor windmolens wordt toegestaan van 145 m. Dat zijn kleine molens waar vraagtekens bij gezet kunnen worden of er wel voldoende ondernemers zijn die daarmee aan de slag willen gaan. Als er wel hogere molens zouden mogen worden neergezet geeft dat veel meer stroom en het heeft minder impact op de omgeving. De afwezigheid van een adequaat rijksbeleid op dit gebied ondermijnt de geloofwaardigheid van het gemeentelijke beleid.

PvdA vraagt wat het standpunt is van de stichting over de zoekgebieden.

De heer Burgers vraagt zich af of de conclusies die worden getrokken uit het zorgvuldige proces nu al aan de beurt zijn want het Rijk zou eerst zelf aan de slag moeten, in plaats van de gemeenten, om het klimaatprobleem aan te pakken. Dat lukt niet door het beleid om bijvoorbeeld 4 kerncentrales te bouwen of Tata Steel te subsidiëren of gebruikmaken van het resultaat van vloeibaar gas. Het terugdringen van Tata Steel en van de luchtvaart zijn onbespreekbare onderwerpen maar dat moet juist prioriteit hebben.

PvdA geeft aan dat door de opgave in de RES tot deze zoekgebieden is gekomen. Het resultaat kan zijn dat er een initiatiefnemer komt die een windmolenproject wil beginnen bij een van de projectgebieden. Nog steeds is niet duidelijk hoe de stichting hier concreet tegenover staat.

De heer Burgers vindt dat de besluitvorming door de raad moet worden aangehouden totdat de noodzaak gebleken is en die noodzaak blijkt op het moment dat het Rijk alle maatregelen heeft genomen die ze kan nemen. Dan houd je de rest over en de voorstellen die er nu liggen zouden dan kunnen worden geïmplementeerd. Dus eerst de verantwoordelijkheid bij de centrale overheid en dan pas bij de decentrale overheid want nu wordt een stukje beleid over de schutting gegooid bij de gemeenten.

VVD vraagt waarom hogere molens minder impact zouden hebben voor de bewoners.

De heer Burgers zegt omdat ze hoger zijn ze minder geluid geven en bij een hogere windmolen draait de slagschaduw sneller weg.

VVD vraagt welke afstemming de heer Burgers mist.

De heer Burgers bedoelt de afstemming tussen de verschillende overheidslagen. Het Rijk gooit het klimaatprobleem over de schutting bij de gemeenten. Nu is er sprake van een negatieve houding van inwoners tegenover windmolens maar als alle andere maatregelen op zijn moeten op een gegeven moment windmolens worden neergezet.

GroenLinks vraagt of goed wordt begrepen dat eerst moet worden gepraat met provincie en Rijk om daar dingen te veranderen en dan pas het windmolenproject afronden.

De heer Burgers zegt dat dat inderdaad de volgorde is. De gezamenlijk gemeenten zouden eigenlijk het initiatief moeten nemen om het Rijk eerst te laten zeggen wat zij precies gaat doen voordat de gemeenten de taken op zich nemen om windmolens en zonneparken neer te leggen.

De heer Muijs spreekt namens Stichting Dorpsraad Driemond. Dit is een niet-politiek orgaan en verzorgt activiteiten als het Sinterklaasfeest, de Brandweerdag en komt op voor de belangen van de inwoners van Driemond betreffende groen of vuilnisbakken. Toch heeft de dorpsraad een standpunt over de windmolens omdat de weerstand tegen deze windmolens in Driemond bijzonder groot is. In 2021 was er een demonstratie waar 300 van de 1500 inwoners op afkwamen en uit de enquête die gehouden is blijkt dat 87% van de Driemonders zich zorgen maakt over zijn woonomgeving. Over een paar jaar zien de bewoners vanuit hun raam de windmolens van Diemen, de windmolens van de gemeente Amsterdam aan de Diemerscheg en aan de achterkant van het huis de kolossen die aan de Gaasperplas worden gemaakt van meer dan 200 m. Het worden er maximaal 8 van Amsterdam, 4 van Diemen en Driemond ligt in het midden.
Het gaat hier om kosten die niet in de kostprijs zijn meegenomen, namelijk kosten van milieuvervuiling, gezondheid, het uitzicht wordt belemmerd en hoog- en laagfrequent geluid. Ook bij Tata Steel komen de kosten bij de bewoners terecht en de opbrengst is voor het bedrijf. De simpelste manier om dit te bestrijden is het te verbieden of technische oplossingen als windschermen langs autowegen. Een andere oplossing is om de mensen financieel te compenseren. Die kosten zijn er wel maar worden niet betaald door de exploitant van de windmolens maar door de omwonenden en partijen die helemaal geen stem hebben als vogels.
Die kosten zouden moeten worden vergoed maar in de MER wordt de horizonvervuiling voor de volkstuinvereniging Linnaeus ontkent. De daling van de woningprijzen wordt gebagatelliseerd want dat zou maar 3,8% zijn terwijl een klein onderzoek op internet uitwijst dat sommige huizen 25% in waarde dalen. Soms worden mensen verdacht gemaakt met het nimby-argument van dat zijn rare mensen die de vooruitgang proberen tegen te houden vanwege hun eigen zielige persoonlijke belangen. De bewijslast voor het dalen van de waarde van de woning is moeilijk te leveren bij de bouw van de windmolens en probeer daarom een vergoeding aan de exploitant te vragen van € 50.000 voor een huurder of een bewoner van Frankendael en € 100.000 voor een bewoner die ook eigenaar is van een huis. Dat moet worden opgenomen in de kostprijs van de windmolens.

PvdA is benieuwd hoe de heer Muijs staat tegenover 50% lokaal eigenaarschap. Dat kan met een fonds waardoor omwonenden of gebieden gecompenseerd worden via de opbrengsten die daaraan ten goede komen.

De heer Muijs wil gecompenseerd worden omdat hij schade lijdt.

GroenLinks merkt op dat natuurcompensatie zwart op wit in de documenten staat. Het lokaal eigenaarschap is het compenseren van de inwoners van Diemen. Dat zijn toch goede stappen in de richting van het betoog van inspreker?

De heer Muijs vindt natuurcompensatie heel fijn voor de natuur maar het gaat hem om de schade die hij ondervindt want zijn woning zal € 100.000 minder waard worden en bovendien

heeft hij last van de herrie en de horizonvervuiling die de windmolens veroorzaken. Daar wil hij graag € 50.000 voor, dus al 1,5 ton. Uiteraard moet de schade aan de ecologische natuur ook gecompenseerd worden maar in eerste instantie gaat het om de mensen.

D66 vraagt ten aanzien van inspraak en participatie of er dingen zijn die de gemeente Diemen beter kan doen ten opzichte van de gemeente Amsterdam.

De heer Muijs heeft begrepen dat Diemen gaat samenwerken met de gemeente Amsterdam want voor bewoners van Driemond is of de schade komt van Diemen of van Amsterdam om het even. Zoals de gemeente Amsterdam zich de laatste jaren heeft opgesteld in deze discussie geeft weinig hoop. Hopelijk doet de gemeente Diemen dat beter. Natuurlijk is het het beste als de windmolens er helemaal niet komen maar als de gemeenteraad besluit dat ze er moeten komen dient rekening te worden gehouden met de kosten die gemaakt worden en niet door de exploitant maar door de omwonenden dienen te worden betaald.

De heer Akkerman spreekt namens de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland. De participatiecoalitie is opgericht om de energietransitie zo goed mogelijk tot stand te laten komen. Het is een ingewikkelde belangenafweging want de Metropoolregio Amsterdam zit helemaal vol. Positief is het opnemen van de zoekgebieden in de omgevingsvisie voor wind en zon maar ook vanuit zijn ervaring met de stedelijke adviesgroep voor de RES in Amsterdam heeft hij nog een aantal redelijk technische opmerkingen.
Het is een goede PlanMER en de gemeente heeft een zorgvuldig proces doorlopen. De zoekgebieden zijn passend maar ook de gemeente Amsterdam heeft nogal een aantal zoekgebieden in gedachten. Daarom moet Diemen samen met Amsterdam heel zorgvuldig gaan kijken wat wel en wat niet past in het gebied want als alle plannen worden gerealiseerd komen er wel heel veel windmolens en dat is voor de natuur en voor de gezondheid van omwonenden te veel. In het SARA-advies aan de gemeente Amsterdam staan een aantal onderwerpen genoemd die van belang zijn voor dit gebied om mee te nemen. De wethouder moet die opnemen in het vervolgproces. Het is belangrijk om het effect van de windmolens qua geluid goed in beeld te brengen, met name omdat dit niet alleen van de windmolens van Diemen komt maar ook van de windmolens die Amsterdam van plan is om te gaan plaatsen. Lokaal eigendom dient heel nadrukkelijk te worden meegenomen in de voorwaarden die de gemeente stelt aan de initiatiefnemers. Niet alleen financieel eigendom, dus dat financieel wordt geïnvesteerd en daar rendement uit wordt gehaald, maar ook bijvoorbeeld in de vorm van een omgevingsfonds in de vorm van compensatie van mensen met lage inkomens. Er kunnen ook maatregelen worden bedacht waardoor lagere inkomensgroepen mee kunnen doen aan bijvoorbeeld de energiecoöperatie. Naast financiële participatie is ook procesparticipatie en sociale participatie, het betrekken van de omgeving en echt invloed geven aan de omwonenden, op waar de windmolens komen en hoe die worden geëxploiteerd heel belangrijk.
Wat ook een zorg is als de windmolens er staan is of de overheid in staat is om omwonenden te beschermen tegen negatieve effecten die misschien aan de voorkant niet voorzien waren. Dat gaat dan over handhaving en monitoring en dat ligt bij de omgevingsdienst en daar moeten hele goede afspraken over worden gemaakt met de omgevingsdienst en met de initiatiefnemers en ook aan de voorkant voorwaarden stellen, bijvoorbeeld afspraken over een maximale hoeveelheid geluid in een gebied en wanneer die worden overschreden die windmolen onmiddellijk uitgaat.
Op pagina 207 van het PlanMER staan de akoestische plaatjes en de inschatting op de berekening van hoeveel huizen binnen de contouren vallen en dan zie je dat tot 41 dB, dus dat is nog minder geluid dan de expertgroep in Amsterdam adviseert, er relatief weinig huizen in vallen. Vanuit dat perspectief is de hinder op de omgeving relatief gering voor

opstellingen die hier worden gekozen. Als ook de gemeente Amsterdam een aantal windmolens organiseert is het belangrijk om dat bij elkaar op te tellen.
Op dit moment mag geen enkele optie in het kader van de energietransitie niet worden benut. Er moeten windmolens op zee. Kernenergie is niet verstandig maar misschien is het in de energiemix wel nodig. Er is veel energiebesparing nodig en heel veel zonnepanelen op daken maar dan nog zijn er windmolens op land nodig om voldoende te kunnen voorzien in stroom. Als je het lokaal opwekt ga je er ook lokaal over en zo kan ervoor worden gezorgd dat de stroomprijs stabiel is en met 4 windmolens kan dan de helft van de huishoudens in Diemen worden voorzien van groene stroom tegen een vaste afgesproken prijs.

VVD vraagt of de aanbevelingen van SARA kunnen worden gedeeld met de raad. Is in het argument dat relatief weinig huizen last krijgen van geluidsoverlast ook rekening gehouden met de huizen die nog gebouwd moeten worden?

De heer Akkerman zal de aanbevelingen in de vorm van een soort memo toesturen. Wat opvalt is dat tot en met de 40 LM-contour er relatief weinig huizen binnen het gebied vallen. De tuinhuisjes moeten worden meegenomen in het vervolgonderzoek van de ProjectMER. Die aanbeveling is ook aan de gemeente Amsterdam gedaan en overgenomen. Ook de huizen in Abcoude, voor zover ze binnen de geluidscontouren vallen, zijn meegeteld.

VVD denkt ook nog aan de huizen die gebouwd moeten worden in Weespersluis.

De heer Akkerman zegt dat de woningen die nog gebouwd moeten worden in Weespersluis zijn meegenomen, dus de plancapaciteit is meegenomen in de berekeningen. Alle plannen waarin vaststaat dat er huizen komen zijn meegenomen in de berekeningen.

VVD is van mening dat het lastig is om berekeningen te maken voor huizen die nog gebouwd moeten worden.

De heer Akkerman stelt dat dit niet moeilijk is want bekend is welke huizen er komen. Dat kan in een model worden gestopt en dan wordt de geluidsbelasting berekend.

VVD zegt dat het dan nog gaat over plannen en het is onduidelijk of het inderdaad weinig geluidsoverlast brengt.

De heer Akkerman geeft aan dat de modellen de theoretische geluidsbelasting berekenen.

VVD herhaalt dat de huizen er nog niet staan en dat is dus een bepaalde onzekerheid.

De heer Akkerman denk dat dit niet heel erg onzeker is. Als de molens er staan bij de bestaande huizen en bij de huizen die er nog niet staan moet wel worden gemeten hoeveel de geluidsbelasting is en als dat te veel blijkt te zijn moet in het systeem worden ingeregeld dat dan de windmolens worden stilgezet want het gaat om momenten van weinig verkeer, weinig vliegtuigen en dat je dan de windmolens hoort.

Ons Diemen begrijpt dat de heer Akkerman fungeert als aanjager van de regionale energietransitie. Buiten de windmolens zijn er andere alternatieven want windmolens realiseren een opbrengst als ze draaien. Daarvoor wordt subsidie verstrekt en bij niet-productieve uren geen subsidie en dus geen inkomsten. Als er sprake is van een negatieve energieprijs moet daar iets mee worden gedaan. Wat kan daar voor informatie over worden gegeven?

De heer Akkerman legt uit dat in de MRA je over het algemeen de energie goed kwijt kan. Er is geen sprake van schaarste en de windmolens kunnen hun energie makkelijk kwijt. Soms is er overvloed van energie wat je niet goed kwijt kunt en dan wordt de energieprijs negatief maar de verwachting is dat met de enorme toenemende vraag naar duurzame energie die negatieve prijs in de toekomst veel minder aanwezig is. Zeker als de windmolens in lokaal eigendom zijn omdat je daarmee je eigen energie tegen een vaste prijs kunt afnemen. Dat is heel voordelig omdat de wereld minder stabiel wordt en er moet gewerkt worden met lokale energiegemeenschappen die zelf hun energiebehoefte en hun energie-opwek managen. Momenteel is er sprake van een transitiefase en zijn misschien ook batterijen nodig om energie op te slaan.

Ons Diemen begrijpt dat door het meer plaatsen van zonnepanelen op daken de negatieve uren toenemen in de komende jaren.

De heer Akkerman zegt dat dit zeker de komende 2 à 3 jaar gaat gelden maar het duurt nog wel een aantal jaren voordat die windmolens er staan en dan zal dat veel minder het geval zijn.

De heer Mesu spreekt namens de 19 woonbootbewoners van de Muidertrekvaart. Zij komen in een straal van 500 m in deelgebied A te wonen. De woonboten liggen in het verlengde van gebied A. Als dit plan doorgaat wordt het uitzicht windmolens. De bewoners krijgen te maken met geluid, trillingen en schaduw. Het is een klein puntje van de gemeente Gooise Meren dat tegen Diemen aan ligt. Mogelijk komt er ook nog een biomassacentrale in de achtertuin omdat nog steeds niet bekend is of dat wel of niet doorgaat. Spreker mist het geluid vanuit de Gooise Meren. De bewoners zijn bang voor de problemen die ze gaan krijgen en zien daar eigenlijk geen oplossing voor.
De eerste inspreker woont eigenlijk in dezelfde situatie. Het is heel vervelend wanneer hij wordt aangetast in zijn woongenot en gezondheid door een buurgemeente. Plaats de windmolens op een plek die met de eigen inwoners kan worden gedragen en ga het probleem niet over de gemeentegrens gooien.

D66 vraagt of er een onderwerp is waar de heer Mesu zich specifiek zorgen over maakt.

De heer Mesu maakt zich zorgen over de slagschaduw en het geluid. Er zijn diverse onderzoeken die aantonen dat de straal waarin de bewoners wonen ten opzichte van de toekomstige windmolens niet gezond is. De eerste bewoner van de straat komt waarschijnlijk binnen 500 m van een windmolen te wonen. In dit gebied is al een onderzoek geweest over de geluidsoverlast van de snelweg en het vliegverkeer. Daaruit bleek dat bij de Muidertrekvaart al het geluid buiten de perken was maar de wethouder van Gooise Meren gaf aan dat die daar niets mee kon en dat zij altijd een leuk plan konden delen met de gemeente. Wellicht kan Diemen samenwerken met de Gooise Meren en daar een geluidsscherm neerzetten waarin wellicht zonnepanelen kunnen worden opgenomen. Dan hebben de bewoners minder geluidsoverlast en geen problemen met een windmolen en de gemeente Diemen kan hierdoor wellicht de energiedoelen anders halen dan nu bedacht.

GroenLinks vraagt of de heer Mesu zich bewust is van de stilstandvoorzieningen in verband met slagschaduw.

De heer Mesu heeft daarover gehoord in een eerdere informatie maar in de MER staat daar niets over. Het is wel een beetje kolderiek om een windmolen neer te zetten met een knopje

in de woningen waarop kan worden gedrukt waarmee wordt aangegeven dat ze nu last hebben van de slagschaduw, geluid of trillingen. Dan komt die molen stil te staan maar waarom wordt er dan een windmolen neergezet? In het verslag van de informatiebijeenkomst wordt gesproken over 10 woonarken maar het gaat om 19 woonarken en de bewoners daarvan hebben ook recht op een veilige en gezonde woonomgeving.

VVD begrijpt van de heer Mesu dat de mogelijkheid tot het uitzetten van de windmolen bij overlast geen optie is.

De heer Mesu legt uit dat er 19 huishoudens zijn die variëren in leeftijden van kleine kinderen tot in de 80 jaar. Er zijn altijd mensen thuis die daardoor problemen kunnen ervaren want zij wonen zo dicht bij het gebied dat wordt aangewezen als het perfecte plaatje om daar windmolens neer te zetten.

Mevrouw Bos is ook bewoner van de Muidertrekvaart. Alles wat donkerrood en donkergrijs is in de MER is precies de Muidertrekvaart. De gemeente Gooise Meren laat de bewoners in de steek, ook door hier niet aanwezig te zijn en de bewoners ook niet verder te ondersteunen. Verder sluit zij zich bij het betoog van haar buurman aan.

De heer Bolte spreekt zijn grote zorgen uit over het plaatsen van windturbines op de locaties C en D maar ook over de onderbouwing om te komen tot de keuze maximale opbrengst. In de Nota van beantwoording wordt vaak aangegeven dat er is voldaan aan het beoordelingskader en dat een toets en passende beoordeling is uitgevoerd om risico's en knelpunten in beeld te brengen of dat een nader onderzoek nodig is in de volgende projectfase maar Weespersluis is niet op een verantwoorde wijze meegenomen in het onderzoek omdat er geen rekening is gehouden met de stedenbouwkundige opzet.
Op 9 mei 2023 is door de gemeente Amsterdam vastgesteld dat er 2 scholen en kinderopvang gebouwd moeten worden in het Weespersluis gebied dat binnen een straal van 600 m van de zoeklocaties C en D komt te liggen. De geluidsoverlast in dit deel van Weespersluis treft ruim 2000 mensen die niet voor zichzelf kunnen opkomen omdat ze er nog niet wonen. Er is geen rekening gehouden met een geluidspluim die je zou verwachten vanwege de overheersend westelijke windrichting. Hierdoor zou de geluidsbelasting in een hogere categorie vallen. Er is een grote slagschaduwimpact van de locaties C en D op Weespersluis door de 10 uur en de 540 contouren. Hierdoor zullen circa 10.000 inwoners direct gehinderd worden in Weespersluis.
De WAO-norm van 45 lm waaraan gerefereerd wordt is niet bedoeld voor windturbines. Er lopen volop discussies in Nederland over de gezondheidseffecten waaronder laagfrequent geluid en het loskomen van het giftige bisfenol A van turbines. Er is geen draagvlak om windturbines neer te zetten in de Diemerscheg. Dit blijkt ook uit de uitslagen van de referenda kader hoofdgroenstructuur in Weespersluis en Driemond van respectievelijk 76 en 86% tegenstemmers. Op 27 mei 2021 heeft de voormalige gemeente Weesp vastgesteld geen windturbines te plaatsen op minder dan 1000 m van hun inwoners. Er worden alleen die elementen uit detaildocumenten overgenomen die passen in de beargumentering naar het gewenste einddoel. Pondera geeft aan dat de financiële haalbaarheid zorgwekkend is vanwege veel onzekerheden en risico's want er is een hoge SDE-subsidie nodig voor 15 jaar. Er is een hoge stroomprijs nodig en er moet minimaal 23% eigen vermogen worden ingebracht terwijl het marktconforme percentage 10% is.
Waarom wordt de impact op de gezondheid van de burgers en de ecologie niet centraal gesteld? Wordt er überhaupt stilgestaan bij de zorgplicht en de beschermingsplicht die de gemeente voor haar burgers, omwonenden en de natuur heeft? Het lijkt erop dat economische belangen moeten wijken onder het mom van duurzame energie.

De heer Te Pas woont bij het House of bird en praktisch in het Diemerbos op 500 m van een zoekgebied. Voordat de keuze gemaakt wordt moeten de raadsleden eens komen wandelen in het Diemerbos want dat kan hun mening wellicht nog veranderen.
Uit het dikke MER-rapport blijkt duidelijk dat natuur en leefomgeving worden aangetast. In Diemen gaat het om hele zielige molentjes met een hoogtebeperking. Te klein om ooit efficiënt te worden en om een bijdrage aan de klimaatdoelen te leveren maar groot genoeg om de natuur en de leefomgeving te verpesten. Alleen met heel veel subsidie kun je er geld aan verdienen en dat is wat het Diemense beleggingsclubje wil. De natuur en de omwonenden en de belastingbetalers draaien dan wel voor de lasten op. Er kan ook elders in windmolens worden geïnvesteerd, in molens die geen subsidie nodig hebben en met het bespaarde geld kun je dan een plan maken om de natuur echt te verbeteren. Kijk de aflevering van Lubach op zondag terug met het windmolencircus van Hollands Kroon.

PvdA vraagt wat wordt bedoeld met het Diemense beleggingsclubje.

De heer Te Pas merkt op dat er particuliere opbrengsten en particuliere lasten zijn maar die komen niet bij dezelfde partijen terecht. Omwonenden en recreanten draaien op voor de lasten en de participanten van het lokale initiatief krijgen de lusten.

D66 vraagt hoe de heer Te Pas er tegenover zou staan wanneer hij zelf zou kunnen participeren in dit project.

De heer Te Pas denk dan nog steeds dat het onrendabele molens zijn die je absoluut niet moet willen in een zo'n drukbevolkt gebied. Je kunt kijken naar windmolens op zee en er zou moeten worden gedacht aan kernenergie in het kader van een echte reductie van CO2.

Mevrouw Kleinlein stelt dat de onderzoeken en projecten niet voldoen aan menselijk welzijn en de menselijke behoeften. De aanpak met de richtlijnen werkt niet want daar zit geen hart en gevoel en verbinding in. De geest van de wet wordt er niet bij betrokken. Mensen aanhoren maar niet echt luisteren wat ze zeggen of er iets bevredigends mee doen. Mensen worden na het indienen van een bezwaarschrift kil naar wetsartikelen verwezen en dit werkt niet meer. Niet goed zorgen voor de natuur of zelfs aantasten of beschadigen ervan keert zich tegen de gemeente.
Er is geen bescherming voor beschermde dieren zoals vleermuizen of de ringslang, de roof- en trekvogels en andere zeldzame flora en fauna. In plaats van dit stuk natuur te beschermen wordt er in de vervolgfase een mortaliteitsonderzoek gepleegd voor aanvaringsslachtoffers. Hoe kan een beschermd natuurgebied weer worden gecompenseerd? Spreker nodigt de raadsleden uit in haar natuurgeneeskundige praktijk. Goed ontwikkelde sensoren worden verstoord door geluid, magnetische velden en ritmische lichtonderbrekingen. Daarom nodigt zij de raadsleden uit in haar praktijk om hen te behandelen om hun hart en hoofd weer in balans te krijgen zodat ze weer zuiver kunnen voelen en helder kunnen denken zodat er een wijs besluit kan worden genomen.

GroenLinks merkt op dat wanneer over 2 weken voor het raadsvoorstel wordt gestemd er nog ecologische rapporten komen en dan kan het plan dus nog vallen of staan aan de hand van deze rapporten.

Mevrouw Kleinlein zegt dat er nog veel dingen niet zijn uitgewerkt en dat verkeerde windtribunes in de MER zijn meegenomen. Bepaalde geluidsniveaus wisselen nog omdat de plek niet echt duidelijk is. In zo'n windtribune zit veel beton en plastic. Er komt een

elektriciteitshuisje en tunnels en er moet veel verwoest worden om zo'n windmolen te plaatsen.

GroenLinks merkt op dat nog onderzocht moet worden hoeveel natuur ervoor moet wijken maar als er veel schade aan de natuur wordt aangericht valt het plan en uiteindelijk zal er een afweging gemaakt moeten worden.

Mevrouw Kleinlein vindt een compensatie voor een compensatie voor een compensatie absurd. Doorschuiven is geen oplossing. Als je zuinig voor de aarde moet zijn ga je zoeken naar creatieve oplossingen voor het milieuprobleem van de windenergie. Er zijn veel nieuwe ontwikkelingen. Een windmolentje op je dak, een batterij enzovoort. Er zijn zoveel rapporten over de ziekmakende gevolgen van windmolens op 500 m van een woning en er zijn rechtszaken geweest maar dat wordt genegeerd en het wordt gewoon maar doorgeduwd.

D66 vraagt hoe het inspraak- en participatietraject beter zou kunnen.

Mevrouw Kleinlein vindt dat mensen eerst moeten worden betrokken met ideeën over wat er voor soort molen daar zou kunnen worden neergezet. Als mensen kunnen meedenken worden ze enthousiast en gaan ze ideeën opperen. Nu krijg je alleen maar weerstand en wat voor schade lopen we op? Daar zit het hart en het gevoel niet in. Er moet veel meer verbinding zijn en dat kost wat meer tijd maar als dat eenmaal gaat stromen. Hart en ziel erin stoppen.

D66 vraagt of er een situatie denkbaar is dat de raad kiest voor een van de varianten waarbij mevrouw Klijnlijn zich gerustgesteld voelt.

Mevrouw Kleinlein zegt dat dat niet zal lukken met deze windmolens op deze afstanden. Zij wil wel meedenken over alternatieven. Spreker woont er 500 m vanaf. Er zijn daar 3 woningen en dan val je onder de 1% en doe je er niet meer toe. Een knopje voor aan- en uitzetten bij een particulier gaat niet werken voor als er bijvoorbeeld vogels langs vliegen.

D66 geeft aan dat mevrouw Kleinlein in ieder geval vanavond is gehoord en er zeker toe doet.

De heer Van Osch woont in Weespersluis. Industriële windmolens nabij een natuurgebied en bewoners van een buurgemeente is een stap te ver. Door het plaatsen van windmolens langs het Amsterdam-Rijnkanaal komt naast natuur en gezondheid de leefbaarheid van bewoners van Driemond en Weesp in het gedrang. Voor Weesp met name in Hogewey en minderbedeelden en Weespersluis. Weespersluis ligt naast de A10, direct naast een drukke spoorlijn en onder de drukke vliegroute naar de Buitenveldertbaan. Geen van deze bronnen van fijnstof of geluidshinder lijken op de juiste wijze te meegenomen in de MER. Er lijkt onvoldoende rekening te zijn gehouden met de doorgaans zuidwestenwind of de plaatsing van windmolens langs het Amsterdam-Rijnkanaal door de gemeente Amsterdam wat de impact van de Diemense windmolens aanzienlijk vergroot. Een en ander is in de MER niet te volgen of wordt gebagatelliseerd en zienswijzen van toekomstige bewoners van Weespersluis zijn niet meegenomen.
De voormalige gemeente Weesp heeft zich met unanieme stem uitgesproken tegen de plaatsing van windturbines in de nabijheid van haar bewoners en onlangs heeft het huidige stadsdeel Weesp, met uitzondering van GroenLinks, zich uitgesproken tegen het Diemense windmolenplan en de wijze van onderzoek. In 2021 is er massaal geprotesteerd tegen de Diemense en Amsterdamse plannen van windmolens langs het Amsterdam-Rijnkanaal. De

recente uitslag van het referendum Amsterdamse hoofdgroenstructuur heeft duidelijk aangetoond dat men geen voorstander is van bouwen in het groen zoals de Diemerscheg. 76% van de bewoners van Weespersluis en 86% van de bewoners van Driemond is hier tegen. De ontwikkelaar van Weespersluis maakt zich terecht zorgen over de bouw van de nieuwe woningen in het westelijk deel van Weespersluis. In Driemond en Weesp ontbreekt dus het draagvlak terwijl dat een heel belangrijke voorwaarde is.
Het is onvoldoende democratisch dat zonder dat Driemond of Weesp een zetel heeft in de Diemense raad door een buurgemeente over effecten op bewoners van Driemond of Weesp wordt beslist. Weespers zijn door de gemeente Diemen niet of nauwelijks aangespoord om te participeren. Zodra er over de plaatsing van windmolens wordt beslist zullen de bewoners van Weesp en Driemond juridische hulpmiddelen gaan hanteren zoals bewoners van Weespersluis die de waarde van hun woning significant zien dalen. Daarom verzoekt spreker de raad om de risico's eerder hoog in te schatten dan laag. Terughoudendheid is op zijn plaats, zeker nu landelijke klimaatdoelen al worden gehaald en het gaat over extra streefdoelen.

VVD zegt dat er nu al veel geluidsoverlast is en er staat ergens in een rapport dat het dus wel meevalt.

De heer Van Osch heeft het gevoel dat er niet objectief onderzoek wordt gedaan.

D66 vraagt hoe de participatie en inspraak beter zou kunnen worden ingericht.

De heer Van Osch is van mening dat de kwestie voor de gemeente Diemen te groot is. Dit zou beter regionaal of misschien wel provinciaal kunnen worden aangepakt. Als de hogere overheden er eerst hun zegje over doen kan het op een later moment met windmolens of op een andere manier worden ingevuld. De klimaatdruk is er en er wordt door heel veel slimme mensen gedacht over alternatieven dan windmolens. De groene long van Amsterdam waar Diemen trots op mag zijn wordt volledig van de kaart geveegd.

D66 geeft aan dat in het kader van de RES Diemen in gesprek is met de buurgemeenten en de provincie maar de heer Van Osch zou meer afstemming willen zien en dat dit meer zichtbaar is voor de inwoners?

De heer Van Osch vindt dat een goede samenvatting maar er moet ook geluisterd worden naar de inwoners want er is geen draagvlak in Weesp en Driemond voor windmolens.

De heer Maas stelt dat beleid op voedselvoorziening en gezondheid vele malen belangrijker is dan op energie. De gemeente kan wel het huidige beleid op energie veranderen van energieproductie in energieopslag, mede omdat productie de netcongestie in deze regio ernstig verergert en direct na de bouw zal blijken dat de 4 windturbines tekortschieten. Omdat iedereen van het gas af moet zal meer elektriciteit worden gebruikt en ga van productie af naar energieopslag. De proeven met zoutopslag zijn zeer hoopgevend. Bisfenol A is in Nederland voor veel toepassingen verboden want het is zeer giftig voor mens en dier. Het is nu nog niet verboden voor de wieken van windturbines maar bij de onlangs geplaatste windturbines in de Flevopolder bleek een ernstige vervuiling. Het bisfenol in de wieken erodeert namelijk en komt in de bodem en daarmee in het oppervlaktewater. Wees terughoudend met windturbines gezien de bekende en nog onbekende gezondheidsrisico's. Laat meer onderzoek doen naar alternatieve en schonere energievormen dan de productie van windenergie. Een ander idee is terugwinning van warmte uit het Amsterdam-Rijnkanaal. De bewoners van omliggende gemeenten en Diemen willen geen windturbines maar echt

groen en ongestoorde recreatie behouden. Luister naar de omgeving en dat is ook de richting van de brief die demissionair minister Jetten heeft geschreven naar aanleiding van het Zwartboek participatie bij windturbines. Uit publicaties blijkt dat 30% van de omwonenden van gebieden met windturbines wordt gehinderd en loopt bij de dokter. Laat dat niet gebeuren.

Ons Diemen vraagt of de heer Maes inwoner van Diemen is.

De heer Maas woont bijna in Diemen, namelijk in Weesp.

VVD vraagt uitleg over als wordt gekozen voor opslag dat invloed heeft op de voedselvoorziening.

De heer Maas zegt dat er een groot project is in Australië. Daar zijn voor 29 MW Tesla-batterijen opgestapeld. Het kost 56 miljoen. Als 100 miljoen wordt geïnvesteerd voor het dubbele is Nederland van de problemen af en kan de netcongestie ook worden opgelost.

De heer Opmeer spreekt namens de lokale energiecoöperatie DiemerWind. Iedereen is ervan overtuigd dat naar duurzame energie moet worden gegaan en dat het op zich goed is om een energietransitie door te maken. Dan moet niet alleen gedacht worden aan het klimaat maar ook aan verminderende afhankelijkheid van Rusland en de Arabische wereld van fossiele brandstoffen. Bij windturbines is er sprake van overlast. De energietransitie zal een mix moeten zijn van zonne-energie en windenergie, verdeeld over zee en land. De ruimte op zee is ook beperkt want de elektriciteit moet worden getransporteerd naar het land en dat gaat met behoorlijke verliezen gepaard. Met kernenergie ben je nog 15 jaar verder. Als de raad instemt met de aangepaste omgevingsvisie ontstaan er mogelijkheden voor het oprichten van windturbines. Er zijn andere partijen dan DiemerWind die dat kunnen doen maar het heeft voordelen als de lokale energiecoöperatie dat zou kunnen doen met een open oog voor de overlast die de windturbines met zich mee zullen brengen. Gezichtsvervuiling, slagschaduw, geluid en er wordt ook veel gesproken over gezondheid. Misschien is dat zo en dat moet goed worden uitgezocht maar er werden in het verleden gsm-masten geplaatst en toen waren er ook veel rapporten dat je er heel erg ziek van werd. Achteraf bleek dat mee te vallen. De mensen moeten zoveel mogelijk worden meegenomen voordat een windmolen wordt opgezet. De heer Muijs wil gecompenseerd worden voor 1,5 ton maar als dat voor heel Driemond wordt gedaan, wordt dat de rijkste gemeente van Nederland. Vanuit de opbrengst zou wellicht het nodige gedaan kunnen worden voor de omgeving en Driemond en Weesp. Daarom zou DiemerWind een aantrekkelijke optie kunnen zijn ten opzichte van partijen als Essent, Eneco en Vattenfall want die willen maximale winst genereren.

VVD vraagt of de coöperatie wil betalen in het kader van de gevolgen voor de bewoners.

De heer Opmeer zegt dat als de windmolens een netto-opbrengst genereren daaruit een financiële compensatie zou kunnen worden gerealiseerd.

VVD constateert dat de molens 145 m hoog worden en relatief veel geld kosten. Er wordt van uitgegaan dat er een hoge energieprijs moet zijn en hoge subsidies. Waarschijnlijk zullen de kosten daarom heel hoog zijn. Is de heer Opmeer van mening dat het in de toekomst nog winstgevend wordt?

De heer Opmeer geeft aan dat de coöperatie een businesscase heeft laten uitrekenen en die was op basis van een aantal veronderstellingen positief maar daar moet nog nader naar worden gekeken. Als het per saldo negatief is gaat het feest niet door maar als er sprake is van een positief rendement kunnen die opbrengsten worden teruggeploegd naar de omgeving in plaats van naar aandeelhouders.

VVD twijfelt aan het rendement omdat het te veel geld kost maar de heer Opmeer is positief?

De heer Opmeer heeft ook twijfels maar als de mogelijkheid zich voordoet tot het oprichten van windturbines is het wel zo hoe meer windturbines, hoe gunstiger dat is om die hoogte enigszins te compenseren. De eerste globale berekening kwam positief uit op basis van 4 windturbines.

Ons Diemen zou graag zien dat de berekeningen van de energiecoöperatie worden gedeeld met de raad.

De heer Opmeer merkt op dat de gemeente niet de exploitatie van de windmolens moet gaan doen. Dat moet aan particuliere partijen worden overgelaten maar hij zal kijken wat hij kan doen.

De voorzitter zegt dat het niet verplicht is om die berekeningen te delen met de raad.

De heer Opmeer geeft aan dat hij nog geen mandaat heeft van het bestuur maar dat hij zal kijken wat hij kan doen.

Onafhankelijke Partij Diemen stelt dat bewoners eventueel gecompenseerd kunnen worden door de energiecoöperatie maar de investeerders gaan voor.

De heer Opmeer meldt dat de investeerder degene is die obligaties heeft gekocht en daar zal een bepaalde rente over worden betaald. Dat zijn kosten maar hopelijk wordt een netto-opbrengst overgehouden en van die winst kunnen prachtige dingen worden gedaan. Hoeveel er overblijft kan op dit moment niet worden gezegd. Er is een eerste globale berekening uitgevoerd en die bleek verrassend positief. Vervolgens moet eerst worden gekeken wat het gemeentebestuur van Diemen verder gaat doen en of de energiecoöperatie een partij in deze kan zijn.

Onafhankelijke Partij Diemen vraagt of een geldelijke compensatie eventueel opweegt tegen gezondheidsklachten die mensen krijgen.

De heer Opmeer legt uit dat er in Nederland veel voorbeelden zijn van windmolens die geplaatst zijn en die aanvankelijk behoorlijk wat weerstand in de omgeving opwekten maar door een verstandige participatie, gepaard met een financiële compensatie in bijvoorbeeld het financieren van een speelplaats, zie je dat die weerstand op een gegeven moment verdwijnt.

Onafhankelijke Partij Diemen zegt dat in dit gedeelte van Diemen de weerstand wel zal verdwijnen omdat de bewoners geen last hebben van windmolens maar de mensen in Driemond, Weesp en de Muiderstraatweg hebben er wel last van.

De heer Opmeer legt uit dat er naast de elektriciteitsopbrengst financieringskosten zijn in de vorm van laagrentende obligaties. Hopelijk blijft er per saldo een netto-opbrengst over en uit die pot zou het nodige gedaan kunnen worden.

De voorzitter dankt alle insprekers voor hun inspraak en de raadsleden voor hun vragen. Aanstaande donderdag vindt de inhoudelijke bespreking plaats in de informatieve raadsvergadering. Er zal op dit onderwerp geen ruimte meer zijn voor verdere inspraak. In de raadsvergadering van 27 juni aanstaande neemt de gemeenteraad een besluit over het voorliggende voorstel.

## 3. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.18 uur.